

OB ITALIJANSKO-JUGOSLOVANSKIH GOSPODARSKIH POGAJANJH V RIMU

Trgovinska izmenjava v zadnjih dveh letih

Jugoslovanski listi posvečajo veliko pozornost poteku pogajanj - Pomen trgovine na obmejnem področju - Katere so glavne težave, ki jih je treba premagati

V ponedeljek so se v Rimu pričela italijansko-jugoslovanska pogajanja o novih pogodbah za meddržavno trgovino ter za obmejne izmenjave med tržaško in goriško pokrajino ter koprskim okrajem.

Jugoslovanska lista Politika in Borba sta v tej zvezi poudarila dopolnilnost gospodarstev obeh držav in hkrati opozorila na možnost nadaljnjega povečanja medsebojnega sodelovanja. Po njunem mnenju bi bilo treba sprostiti italijanski uvoz iz Jugoslavije ter odstraniti carinske posledice Skupnega evropskega tržišča za italijansko-jugoslovanske izmenjave.

Trgovina med Italijo in jugoslavijo je leta 1962 veljala okrog 200 milijonov dolarjev ali 60 milijard in 300 milijonov deviznih dinarjev. Ta vsota je za 9 milijard 300 milijonov manjša kot leta 1961. »Kljub temu — je pred dnevi poudarilo ljubljansko »Delo« — je Italija bila lani na prvem mestu v skupnem jugoslovanskem izvozu, v uvozu pa na drugem. Če upoštevamo — nadaljuje list — da so bile lani v skupnem uvozu na prvem mestu ZDA, od katerih odkupimo največ kmetijskih presežkov, potem je očitna tudi pomembna vloga Italije v splošnem rednem jugoslovanskem uvozu.«

Jugoslavija je lani izvozila v Italijo raznega blaga za 28 milijard 900 milijonov dinarjev ali kar 37,1% več kot prejšnje leto ter je uvozila raznih proizvodov za 31 milijard 100 milijonov dinarjev, kar je 21,3% manj kot leta 1961. S tem je Jugoslavija znatno zmanjšala svoj primanjkljaj v trgovinski bilanci z Italijo.

ZMANJSAN PRIMANJKLJAJ

»Ta ugodna bilanca — piše ljubljansko »Delo« — je zelo važna za nadaljnji razvoj medsebojne trgovine prav zato, ker je velika razlika med izvozom in uvozom v ško do Jugoslavije leta 1961 ustvarila problem plačil, ki so grozila, da postanejo ovira za povečanje medsebojne trgovine.«

Leta 1961 je namreč italijanski izvoz v Jugoslavijo dosegel rekordno vrednost 131 milijonov dolarjev, jugoslovanski izvoz v Italijo pa je veljal 69,5 milijona dolarjev, tako da je neravnovesje bilance znašalo 61,5 milijona dolarjev v breme Jugoslavije.

Znatno izboljšanje plačilne bilance je posledica — pripominja rimski gospodarski dnevnik »Ore 12« — deloma konjunkturalnih ustrojnih razlogov, deloma dogovora Preti-Kraigher o sprostitvi italijanskega uvo-

za iz Jugoslavije. Da se premagajo nastale težave, je rimska vlada lani odobrila kredit 78 milijonov dolarjev. Odplačila prejšnjih kreditov so bila s tem odgodena in je bil hkrati omogočen reden italijanski izvoz v Jugoslavijo.

NOVA STRUKTURA IZVOZA

Jugoslavija izvažja v Italijo predvsem kmetijske pridelke, živila in surovine, kar je lani predstavljalo okrog 78% vsega izvoza. V zadnjem času pa ji je uspelo postaviti na italijansko tržišče tudi nekaj končnih industrijskih proizvodov.

V tej zvezi je že omenjeni ljubljanski list pred dnevi napisal: »Jugoslovanska podjetja izvažajo mnoge industrijske proizvode na zahtevna tržišča, na jugoslovanskem izvoznem seznamu pa so številni industrijski proizvodi, ki jih italijanski uvozniki nabavljajo drugod. Lani so se pokazale ugodne tendence, da se spremeni struktura jugoslovanskega izvoza, tako da smo izvozili več industrijskih proizvodov. Nekatere proizvode visoke tehnične kakovosti smo lani prvič izvozili v Italijo. Njih uspešna prodaja je potrdila zanimanje italijanskih gospodarstvenikov za proizvode naše industrije.«

Sliko o širokem italijansko-jugoslovanskem sodelovanju na industrijskem področju pa si lahko naredimo iz tehle vrstic ljubljanskega »Dela«: »Dvaintrideset jugoslovanskih tovarn proizvaja 86 raznih stro-

jev, naprav in aparatov po licencah 37 italijanskih firm.« Kaj Jugoslavlani želijo za prihodnost? »Doselej je bilo to sodelovanje v industrijski proizvodnji — pripominja list — enostransko in je slonelo v glavnem na uvozu delov in reprodukcijskega materiala.

Nedvomno lahko kooperacija v proizvodnji sloni na obojestranskih dobavah, na podlagi delitve dela, še tembolj, ker italijanske firme potrebujejo dele, katere jim lahko dobavljajo jugoslovanski partnerji. Tak način sodelovanja bi povečal sposobnost jugoslovanskih tovarn, da kupujejo od italijanskih kooperantov. To bi bila še ena korist v industrijski kooperaciji, s tem pa bi se odprle široke možnosti za obojestransko povečanje dobav industrijskih proizvodov.«

V meddržavni trgovini ima pomembno vlogo izmenjava, ki se razvija na osnovi tržaškega in goriškega sporazuma. Vrednost teh izmenjav je lani znašala okrog 10 milijard in 235 milijonov lir, kar predstavlja približno 10 odstotkov celotne italijansko-jugoslovanske trgovine. Lani je sicer ta izmenjava nekoliko nazadovala v primeri z letom 1961, ko je njena vrednost znašala okrog 10 milijard 827 milijonov lir, vendar se je zgodilo, da so jugoslovanska obmejna področja imela na avtonomnem računu precejšen aktivni saldo. Jugoslavlani so izvozili zlasti več posoljenega mesa ter uvozili manj predvsem prediva in tekstila.

Sodelovanje - skupna korist

Če pri tej izmenjavi upoštevamo še ljubljanski velesejem Alpe-Adria, na katerem sodelujejo, kot znano, Italija, Jugoslavija in Avstrija, moramo ugotoviti, da je trgovina med tržaško pokrajino in koprskim okrajem lani narasla na skoraj 6 milijard lir. Vladni generalni komisariat v Trstu je namreč v obdobju 15. januar 1962 — 15. januar 1963 izdal uvoznih dovoljenj za 3 milijarde 271 milijonov lir ter izvoznih dovoljenj za 2 milijardi 654 milijonov.

Na pogajanjih v Rimu, katerih sklepi bi morali zagotoviti nadaljnji razvoj italijansko-jugoslovanskega gospodarskega sodelovanja, je glavni predmet razprav vprašanje, kako omogočiti uravnovesje bilance meddržavne trgovine, ne da bi to škodovalo njenemu razmahu. Jugoslavlani spveda želijo to doseči s povečanjem izvoza in podarjajo, da je treba pri tem upoštevati

njegove strukturne spremembe, se pravi dejstvo, da bi radi poslali na tržišče končne proizvode jugoslovanske industrije in ne samo kmetijske pridelke, živila ter surovine.

Italijani pa morajo pri vprašanju teh izmenjav upoštevati posledice, ki na njihovem tržišču nastajajo zaradi postopnega uveljavljanja pogodb o Skupnem evropskem tržišču, zlasti postopno zniževanje carin med državami — članicami SET-a, kar ima za posledico pocenitev posameznih proizvodov.

Kako bodo ta zapletena vprašanja rešili, bomo videli ob zaključku pogajanj. Italijansko-jugoslovansko gospodarsko sodelovanje pa je po soglasnem mnenju gospodarstvenikov in odgovornih politikov absolutno pozitivno in mu je treba zato posve-

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 3. marca, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Huan Siao«, pravljica (Jože Peterlin), igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem. Cerkevni zbor od Sv. Jakoba; 12.15 Vera in naš čas; 14.45 Vokalni duet Kos-Pertot ob spremljavi tipičnega tria, ki ga vodi Oskar Kjuder; 17.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič); 18.30 Obisk v naši diskoteki: »Anton Mihelič« (H. Mamolo); 21.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika« (Niko Kuret); 21.30 Sodobna simfonična glasba — Bela Bartok: Glasba za godala, tolkala in celesto.

• PONEDELJEK, 4. marca, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika« (Niko Kuret); 18.00 Basist Danilo Merlak. Na sporedu so Vilharjevi, Štriftofovi in Premrljovi samospeli; 18.30 Glasba in glasbeniki v anekdotah (Dušan Pertot) »Odkod prva zamisel«; 19.00 Radijska univerza — Aljoša Vesel: Avtomobil. »Motor: projektiranje in izkustva. Preučevanje delovnega cikla«; 19.30 Postni govori — dr. Franc Segula: »Načela mesijanskega kraljestva«; 20.30 Richard Wagner: »Lohengrin«, opera v treh dej. Orkester in Zbor bavarskega radia.

• TOREK, 5. marca, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijanska po radiu; 18.30 Johann Sebastian Bach: Kantata št. 106, »Actus tragicus«; »Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit«; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih — Nikolaj Vasiljevič Gogolj: »Taras Bulba« (VI. Levstik - J. Tavčar); 21.30 Koncert pianista Claudia Gherbitz; 22.00 Znanost in tehnika — Slavko Andree: »Kaj nas čaka na Marsu in Veneri?«

• SREDA, 6. marca, ob: 12.00 Brali smo za vas; 18.00 Z zborovskih natečajev Antonio Illersberg; 18.30 Italijanski sodobni skladatelji; 19.00 Higiena in zdravje, s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Štiri redovnice pod obtožbo«, drama v treh dejanjih (VI. Cajoli - M. Sah), igrajo člani RO; 22.00 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja — »Glasba v Rimu v 17. in 18. stoletju«.

• ČETRTEK, 7. marca, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih. Nikolaj Vasiljevič Gogolj: »Taras Bulba« (VI. Levstik - J. Tavčar); 18.00 Italijanska po radiu; 18.30 Robert Schumann: Kvintet v Es-duru, op. 44; 19.00 Lepo pisanje, vzori in zezdi mladega rodu (Andrej Bratuž); 20.30 Simfonični koncert Orkestra in Zbora Italijanske Radiotelevizije iz Milana. Približno ob 22.05 Tržaško kulturno življenje — Milko Bambič: »Profil kiparja Marcella Mascherinija«.

• PETEK, 8. marca, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Flavist Miloš Pahor — John Dowland: Two songs. Georg Friedrich Haendel: Sonata v a-molu; 18.30 Tržaški skladatelji, pripravi Dušan Pertot: »Pavle Merku«; 19.30 Postni govori — Jože Kunčič: »Kristus uči molitve«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Iz pesniških gaiev: »Marija Miote«.

• SOBOTA, 9. marca, ob: 12.00 Po širnem svetu; 13.30 Plošče prvič v oddaji; 14.40 Jugoslovanske ritmične pobeve; 15.30 »Sveti Birokracija« — Vesele in žalostne iz življenja Jake Smolake. Burka v enem dejanju, ki jo je napisal Joža Vombauer — igrajo člani RO; 16.40 Mladji solisti; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentariji o Vesoljnem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzorji; 20.40 Zbor »Slava Klavara« iz Maribora; 21.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič); 21.30 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 3. marca, nedelja: Milena, Kunigunda
- 4. marca, ponedeljek: Kazimir, Mislav
- 5. marca, torek: Bogo, Friderik
- 6. marca, sredo: Danica, Breda
- 7. marca, četrtek: Tomaž, Iztok
- 8. marca, petek: Janez, Ivica
- 9. marca, sobota: Franciška, Bojka

MALI OGLAS

Prodaj 80 stotov sena. Naslov na upravi lista (ul. Martiri della Libertà 5/I, tel. 28-770).

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Franciška 20 — Telefon 29.477

ZRTVE POTRESA

Po enem tednu odkopavanja ruševin so šele ugotovili število smrtnih žrtev, ki jih je povzročil prejšnji četrtek hudi potres v libijskem mestu Barce. Več kot 70 odstotkov vseh mestnih hiš je do tal porušenih. Doslej so odkopali 300 trupel. Sodijo, da jih leži pod razvalinami še kakih 200. Približno 12.000 ljudi je ostalo brez strehe. Taboriti morajo v šotorih, katere so pripeljala angleška in ameriška letala z živim in obleko vred.

Libijska vlada je sklenila, da se bo takoj lotila obnove porušenega mesta, čeprav se lažji potresni sunki še vedno ponavljajo.

KDO BO NOVI PREDSEDNIK?

Bližajo se volitve za avstrijskega državnega predsednika, ki so določene za dan 28. aprila. Prva je postavila svojega kandidata Federalistična evropska stranka v osebi Jožefa Kimmela, bivšega poveljnika avstrijskega orožništva. Seveda, ni dosti verjetnosti, da bo prišel v predsedniško palačo.

Avstrijska ljudska stranka je izbrala za svojega kandidata Julija Raaba, ki je bil od leta 1953 do 1960 avstrijski kancler ali ministrski predsednik. Raab je zelo spreten politik in ima velik vpliv v državi.

Socialisti se pa bodo najbrž odločili za sedanjega državnega predsednika Schärfa.

NOBELOVI KANDIDATI

Posebni odbor za Nobelove književne nagrade je ta mesec ocobril seznam kandidatov, ki bodo prišli v poštev za to najvišje svetovno literarno priznanje. Na seznamu je 81 kandidatov, lani jih je bilo le 70. Imena so seveda še tajna. Kandidate predlagajo znanstvene in literarne akademije, združenja književnikov in pen-klubi, bivši Nobelovi nagradenci, univerze in prosvetna ministra. Poseben odbor skrbi to število in končno izvoli s tajnim glasovanjem nove nagradence. Kakor je znano, je lani prejel to najvišje priznanje hrvaški pisatelj Ivo Andrić.

ITALIJANSKO - POLJSKO SODELOVANJE

Na osnovi gospodarske pogodbe, ki je bila te dni podpisana v Varšavi, bo vrednost italijansko-poljske trgovinske izmenjave letos znašala skupno 68 milijard lir, to je 20 odst. več kot lani. Iz Poljske bo Italija predvsem uvozila kmetijske pridelke, jajca, živino in meso ter kemične proizvode, premog in nekaj strojev. V Poljsko bo v zameno poslala tekstil, plastični material, stroje, pomaranče, limone itd.

SPOMIN NA TUHAČEVskega

V Sovjetski zvezi so ob sedemdeseti obletnici rojstva maršala Tuhačevskega priredili spominske svečanosti. Tuhačevski je bil eden najvidnejših voditeljev Rdeče armade v času revolucije in državljanske vojne, potem pa je vrsto let zavzemal vidne vojaške položaje. Leta 1936 je bil po spletki med nemško in sovjetsko obveščevalno službo proglašen za »nacističnega agenta«, obtožen veleizdaje in ustreljen kot žrtev Stalinovega sumničenja. Rehabilitirali so ga leta 1956, v prvem valu obsodbe »kulta osebnosti«. Zdaj so priredili več razstav, ki so posvečene njegovemu spominu. Osrednji sovjetski listi so objavili obširne članke o njegovi vlogi pri graditvi in zmagah Rdeče armade.

PREVELIKA PRIDNOST

Malokdaj se sliši, da bi se kak marljiv dijak usmrtil, češ da je prejel pri izpitih prenizko oceno. In vendar se je pripetilo tudi tak slučaj v Rovigu. Sin mestnega primarija Grisettija je pridno študiral medicino na padovanski univerzi. Študije je že dokončal in je prejšnji teden polagal zadnji izpit. Dobil je oceno 28, ki je samo za dve točki manjši od odlike. Že ta majhna razlika je šla študentu, ki je bil vaje samih odličnih redov, tako na živce, da si je vzel življenje.

V »DIMČEK«

V zadnjih letih se je med šolsko mladino neverjetno močno razpasla navada kupovanja in branja slikanic, v italijanščini »fumetti«. Zračunali so, da potrošijo otroci in šolarji za te slikanice neverjetno visoko vsoto — 15 milijard lir na leto. To je tolikšna vsota, kolikor porabi država v dveh letih za gospodarsko pomoč vsej južni Italiji. Vsak teden kupijo italijanski otroci, pa tudi odrasli, 6 milijonov iztisov slikanic. V prvem hipu bi menili, da je pač razveseljivo dejstvo, če mladina toliko bere. Oblastva, ki imajo s tem opravka, so pa ugotovila, da je komaj pol milijona od 12. milijonov naklade taka, da ima moralno in vgojno vsebino. Vse drugo je pa le potiskani papir, ki več škodi kot koristi. 15 milijard lir pa le gre v dim.

SMOLA

V kraju Cassano d'Adda je skupina zidarjev podirala staro hišo, kjer bo stal nov dom za stare. Iz luknje nekega zidu se zvali prednje cel kup bankovcev. Bile so same nemške marke. Stejejo in naštejejo nad en milijon mark! Od samega veselja so že začeli piti. Ko so pa prišli na banko zamenjat cenan, jih je čakalo grenko razočaranje. Blagajnik je razočaranim najditeljem povedal, da so tiste nemške marke že izven obtoka. Pustili so jih v ti isti luknji brzokone nemški vojaki na umiku.

VPRAŠANJE RAZOROŽEVANJA

V Ženevi se nadaljujejo pogajanja o prepovedi jedrskih poizkusov in postopni odpravi jedrskega orožja. Sporna točka je še vedno problem nadzorstev. Amerikanci bi se sedaj zadovoljili s sedmimi letnimi nadzorstvi, a Sovjeti vztrajajo na stališču, da zadostujeta dve ali največ tri letne inšpekcije po ozemlju držav, ki imajo atomsko orožje.

ZAHODNONEMSKA POMOČ INDIJI

V Bonnu so podpisali sporazum, po katerem bo lahko Indija takoj izkoristila dolgoročni kredit 107 milijonov mark za izboljšanje energetike, telekomunikacij in nabavo industrijske opreme.

Trgovinska izmenjava v zadnjih dveh letih

(Nadaljevanje s 1. strani)

titi največjo pozornost. Če na ta problem gledamo s tržaškega in goriškega stališča, pa lahko trdimo, da predstavlja trgovinska izmenjava na osnovi deželnih sporazumov ne samo pomemben gospodarski činitelj, temveč tudi nenadomestljivo sredstvo za boljše razumevanje, sodelovanje in mirno sožitje med narodom in državama v tem delu Evrope.

Ujeti voditelj

V torek je vzbudila v Parizu veliko pozornost aretacija polkovnika Argauda, enega izmed poglavitnih voditeljev tajne protigolistične zveze OAS. Polkovnik je bil tudi organizator zadnjih dveh atentatov na državnega predsednika De Gaulle. Argoud je bil zaradi rovarjenja proti državi obsojen v odsotnosti na smrt že 11. julija 1961, a se je vedno znal prav spretno izogniti vsem nastavljenim zankam.

V torek se je pa zapletel v mrežo po izdajstvu. Ob treh popoldne je neznan glas telefoniral na policijsko prefekturo v Parizu: »Želite ujeti veliko ribo OAS?« Policijski komisar je sprva menil, da gre za pustno šalo. Neznane je pa nadaljeval in točno označil ulični vogal pri noterdamski katedrali in številko malega tovornjaka, kjer leži zvezan toliko iskani revolucionar. Policisti so res šli na označeno mesto ter so potegnili iz voza vsega krvavega in zvezanega moža. »Sem polkovnik Argoud,« je trepetaje izjavil. Na policiji so res ugotovili njegovo istovetnost. Izpraševanja se nadaljujejo v veliki tajnosti. Se večja tajnost pa je, kdo je Argaud napadel in ga zvezanega izročil policiji. Argoud sam je povedal, da so ga v Nemčiji napadli trije neznanci in ga ponoči prepeljali preko meje. Policija sumi, da je vse to delo skrajnežev v tajni organizaciji, s katerimi ima Argoud kake posebne račune.

NA VRHU SMRDI

V Rimu se je znova odprla sodna obravnava proti višjim uradnikom zdravstvenega ministrstva. Na zatožni klopi sedita tudi dva visoka komisarja istega urada. Oba sta bila obtožena s skupino ministrskih organov že leta 1951, da so poneverili težke milijone lir, ki so bili namenjeni za pobijanje nalezljivih boleznih. Namesto za zdravlila sta oba komisarja in njiju podrejeni ustanavljala gradbene zadrage. Najprej o sezidali krasne vile sebi. Razprava je trajala 10 let. Nazadnje sta bila visoka komisarja Perrotti in Cotellessa spoznana za kriva in obsojena na 2 leti in nekaj mesecev ječe, drugi pa tudi na večje kazni.

Mogočnjakom se je pa to zdelo preveč in so vložili priziv, čeprav jim je sodnija prve stopnje dokazala, da imajo svoje prste pri več kot pol milijarde lir.

Filozof in politik

V Sovjetski zvezi so obsodili na smrt skupino židovskih trgovcev, češ da so se pregrešili proti skupnemu gospodarstvu in da so oškodovali državo za več milijonov. Angleški filozof Russel je zaradi tega postopka poslal Hruščovu dolgo protestno pismo v imenu človečanskih pravic in obsoja morebitni novi val protijudovske gonje.

Sovjetski politik je angleškemu filozofu odgovoril v pet strani dolgem pismu. V njem se opravičuje, da mora sovjetsko ljudstvo obsoditi tiste, ki žive na račun drugih. Na drugi očitek antisemitizma pa pravi, da v sovjetski socialistični državi ne poznajo nobene gonje proti Židom, ampak samo boj proti družbenim škodljivcem.

Kljub negativnemu odgovoru se pa razbere, da mora tudi kremeljski vodja računati na svetovno javnost.

NOVICE

Kitajski glas

V zadnjih tednih se je že začelo pozdehati, da se odnosi med Kitajsko in Sovjetsko zvezo za malenkost izboljšujejo. Ministrski predsednik Ču-en-laj je sprejel sovjetskega poslanika Červonenka in mu je dal nekaj pomirljivih izjav. Dober teden potem je pa imel dolg govor pred množico tehničnih izvedencev in pred zastopniki armade. Njegov govor je prenašal pekingški radio in ga je na prvem mestu objavil razširjeni kitajski »Ljudski dnevnik«.

V govoru je Ču-en-laj silovito napadel vse tiste, ki skušajo zopet pripeljati v komunistični tabor »titove izdajavce«. Sovjetska zveza pa da nadaljuje z napadi na Kitajsko in pravi, da so dosegli že zelo nevarno obliko. Peking ne bo menjal svoje zunanje politike, je zatrdil kitajski ministrski predsednik, in je predlagal, naj se skliče mednarodno zborovanje vseh komunističnih strank, da se spori med njimi rešijo. Malo verjetno pa je, da bo Hruščov poslušal ta kitajski glas.

Nov tekmeč

V italijanskem političnem vrvežu se je pred volitvami pojavil nenavaden tekmeč demokrščanske stranke pod imenom »Movimento politico di cattolici italiani«. Pisali smo že, da je vatikanski »Osservatore Romano« obsodil cepljenje katoliških volivcev. Kakor kaže, je tudi ta visoki opomin ostal brez uspeha. Novo gibanje, za katero so dali pobudo nekateri člani plemstva in visokega klera, si je že izbralo tudi svoj znak, in sicer svetega Jurija na konju, ko prebada rdečega zmaja. Nova stranka očita demokristjanom, da so se odrekli protikomunističnemu načelu in da vedno bolj lezejo v objem socialkomunistom.

Pred kratkim je imelo to novo politično gibanje prvo večje predvolivno zborovanje v Sirakuzi na Siciliji. Zborovavci so sklenili, da bodo pri prihodnjih volitvah postavili svoje kandidate. Organizacija name-rava razplesti mrežo svojih političnih in volilnih odborov po vsej državi.

„Azijska“

Letos se je pojavila najprej v Ameriki posebna vrsta mrzlice, ki jo imenujejo »azijska«. Podobna je »španski«, ki je po prvi vojni pobrala na milijone ljudi. K sreči letošnja mrzllica in tako nevarna, vendar se je treba že vnaprej varovati prehladov. Za zdaj je v Evropi še najbolj razširjena po Nemčiji, Belgiji, jugozahodni Franciji in v Avstriji. Tu sta najbolj prizadeti pokrajini Tirolska in Koroška. V Celovcu je bolnih nad dvajset odstotkov prebivalcev. V Italiji se še ni močno razširila.

Zdravstvena oblastva priporočajo cepljenje proti influenci, posebno osebam, ki živijo v skupnostih, kot n. pr. šolarjem, učiteljem, vojakom, sprevodnikom in podobnim poklicem. Priporočajo tudi zmerno uživanje alkoholnih pijač.

SLEPARIJE V TRŽAŠKI SPLOSNI BOLNICI

Že več časa so se po Trstu širile govorice, da pri upravi splošne bolnišnice nekaj ni v redu in da je zato v teku preiskava. Nerednosti so prišle na dan, ko je bil imenovan nov upravni odbor, kateremu predseduje dr. Morgera. Precejšnjo senzacijo pa je vzbudila novica, da so pred dnevi orožniki aretirali tri osebe, katere obtožujejo, da so zakriville več kaznivih dejanj. Aretiranci so bivši glavni tajnik splošne bolnišnice dr. Steno, šef tehničnega urada inž. Cisilin in njegov sodelavec Mario Cergol.

Med sodno preiskavo, ki je sedaj v teku, bodo verjetno prišle na dan še nove goljufije.

TIROLSKI KANDIDATI

Prejšnji petek je glavni odbor Južnotirolske ljudske stranke proglasil oba svoja kandidata za senat. Odločil se je za dr. Koflerja, ravnatelja nemške gimnazije v Brixenu in za bivšega strankinega tajnika doktorja Staneka. Ta se pa nahaja že 20 mesecev v ječi, ker je obdolžen, da je bil v zvezi s tirolskimi atentatorji.

Strankino vodstvo je jasno povedalo, da kandidira Staneka za senatorja zato, da ga spravi iz ječe. V proglasu je rečeno, da je Stanek popolnoma nedolžen in da še sedaj ni razpisana razprava proti njemu. Ima pa že 63 let in je tudi bolan.

V drugi povojni legislaturi sta bila izvoljena za južnotirolska senatorja dr. Raffener in dr. Braitenberg; leta 1958 sta postala senatorja dr. Tinzl in dr. Sand, ki sta zdaj odstopila od kandidature.

Kandidatne liste za poslansko zbornico pa še niso sestavili.

Naša anketa o tisku

Zakaj ne berejo slovensko?

Na našo anketo o vprašanju, zakaj naši ljudje na Tržaškem tako malo berejo slovenski tisk, smo prejeli naslednji dopis. (Ured.)

V zvezi z vprašanjem, zakaj slovenski ljudje tako malo berejo slovensko, mislim, da ne bi smeli iti preko nekaterih važnih dejstev. Omejil se bom na precejšen del mladine, kajti to vprašanje zadeva ravno njo.

Za vsako resno branje sta potrebni predvsem zanimanje in potrpežljivost. To se malo čudno sliši, a je vendar tako: zanimanje, zato da nekaj izberemo; potrpežljivost pa, da pri branju ne hitimo. Le tako bo rasel naš duhovni zaklad.

Današnja mladina se hoče otresti vseh skrbi, žene se za ugodnim življenjem in ni zmožna duhovne poglobitve. Zato si išče nenapornih razvedril, raje si izbira lahkotne filme pred gledališčem ali resno knjigo. Taki filmi, ki so največkrat vsebinsko revni ali prikazujejo le plitve pustolovščine, jasno ne morejo duhovno bogateti človeka.

Čtivo, s katerim se mladi človek prevečkrat ukvarja, je kaka pustolovska ali ljubezenske slikanice.

Precej je tudi zanimanja za športno časopisje. Žalostno pa je to, da posveča mladina svojo pozornost vse preveč seksualnosti. Tu ne mislim na upravičeno znanje o teh stvareh, ampak na uživanjaželjnost.

To pa ne more privedi drugam kot v moralno otopenost in narodno smrt.

Da rešimo, kar se rešiti da pa je predvsem naloga slovenskih publikacij. Odkrito naj bi obravnavale ta in druge probleme. Posebno pa naj posvečajo več pažnje mladini, sicer bo prišel dan, ko se bo mladina čisto odtujila slovenstvu in s tem bo tudi konec slovenstva tu.

Tržaškega

Tržaški občinski svet:

ACEGAT IN NJEGOVE NOVE TARIFE

Na ponedeljkovi izredni seji tržaškega občinskega sveta so svetovavci z večino glasov odobrili povišanje filobusnih in tramvajskih tarif in povišanje cene vodi. S 1. marcem bo torej tramvajski listek stal 40 lir, kar pomeni, da se bo podražil za 10 lir. Ocpravljene bodo nadalje nekatere ugodnosti, kot je bil na primer rumeni listek, ki je stal 50 lir in je veljal za skoraj celotno tramvajsko in avtobusno omrežje Acegata. Voda za domačo uporabo bo v mestu odslej stala 48,10 oziroma 40,70 lire za kub. meter, namesto dosedanjih 34,20 oziroma 29 lir. Prva cena velja za stanovanja z lastnim števcem, se pravi za vse novejšje hiše in stanovanja, druga cena pa za stanovanja, ki ima skupen, glavni števec. V vaseh zgornje tržaške okolice, koder se razteza omrežje Acegata, bo voda stala skoraj 52 lir za kub. meter.

Zakaj sta upravni odbor Acegata in občinski odbor predlagala to znatno povišanje tarif? Oba odbora trdita, da je to bilo potrebno predvsem zato, da se odpravi ali vsaj zmanjša primanjkljaj mestnega podjetja, ki je lani znašal nič manj kot eno milijardo lir.

Svetovavec SSL dr. Simčič, ki je sicer glasoval za poviške, potem ko so bili sprejeti nekateri njegovi spreminjevalni predlogi k prvotnemu načrtu, je v tej zvezi na seji med drugim izjavil: »Obstajajo mnogi razlogi, ki govorijo proti poviškom, med njimi predvsem vprašanje notranjih izdatkov Acegata, zlasti izdatki za uslužbenice. Naša skupina ni sicer nikdar imela svojega zastopnika v upravnem odboru Acegata in zato ne pozna njegovih tajnosti. Toda kot izhaja iz dobro obveščenih virov, je pri Acegatu zaposleno zdaleč preveliko število uradnikov in funkcionarjev, kot ustreza potrebam podjetja. Kar zadeva plače, pa imajo zlasti višji uradniki privilegiran položaj, kar vsi meščani upravičeno kritizirajo. Splošno mnenje je, da je primanjkljaj mestnega podjetja neposredno odvisen od velikanskega bremena, ki ga predstavljajo izdatki za uslužbenice. Zato nastane vpra-

šanje: Kaj je ukrenila uprava Acegata za zmanjšanje upravnih stroškov, preden je sklenila predlagati, naj se povišajo tarife? Najbrž ni naredila ničesar.«

Da se takšnemu stanju naredi konec, je dr. Simčič predlagal, naj svet iz svoje srede imenuje posebno komisijo z nalogo, da pripravi načrt za korenito reformo mestnega podjetja, ki se mora razvijati na novih in bolj zdravih osnovah.

Potem ko je svetovavec SSL prejel zagotovilo, da bo ta predlog postal predmet razprave, in potem ko je odbor sprejel njegov predlog, da se ohrani tedenski abonma za dijake ter delavce, je glasoval za predlagane poviške.

Proti poviškom je glasovala vsa opozicija, češ naj se primanjkljaj Acegata odpravi z večjim prispevkom države.

ZNAK SSL PREDLOŽEN IN SPREJET

Kot poročamo na drugem mestu, je Svet Skupne slovenske liste v nedeljo predložil notranjemu ministrstvu v Rimu svoj volilni znak — lipovo vejico, helebardo in dvojezični napis Skupna slovenska lista. Hkrati so bile pristojnemu uradu predložene ostale listine, ki so potrebne za nastop na volitvah za poslansko zbornico.

Zvedeli smo tudi, da je ministrstvo predloženi znak že sprejelo.

KANDIDATI ZA POSLANSKO ZBORNICO IN SENAT

V ponedeljek je potekel rok, do katerega so stranke ali politična gibanja, ki se nameravajo udeležiti volitev za poslansko zbornico, morala predložiti notranjemu ministrstvu v Rimu znak, s katerim bodo nastopili na omenjenih volitvah. Med drugimi je bil v nedeljo predložen tudi znak Skupne slovenske liste, iz česar izhaja, da nameravajo slovenske politične skupine na Tržaškem samostojno nastopiti na državnozborskih volitvah.

V prihodnjih dneh bodo posamezne stranke začele vlagati na prizivnem sodišču v Trstu liste kandidatov. Doslej pa sta le dve stranki uradno sporočili imena svojih kandidatov. Za komuniste bodo za poslansko zbornico kandidirali: Vidali, Bernetičeva, Burlo in Pogassi. Za socialiste: Pečenko, Franco, Pittoni in Giordano. Ostale stranke pa še niso objavile imen kandidatov.

Na Tržaškem bodo izvoljeni štirje poslanci. Na zadnjih volitvah (leta 1958) so demokristjani dobili dva poslanca, komunisti enega in misovci enega. Poslance volijo državljani, ki so izpolnili 21. leto starosti.

Tržačani se bodo letos prvič udeležili volitev za senat. Naše ozemlje bo imelo dva senatorja in je razdeljeno na dve volilni okrožji. Prvo okrožje obsega večji del mesta, drugo okrožje pa obsega ozemlje vseh 5 okoliških občin in preostali del mesta.

Za komuniste bosta kandidirala: Calabria (1. okrožje) in Vidali (2. okrožje). Za socialiste: Medani (1. okrožje) in Pincherle (2. okrožje). Imena ostalih kandidatov še niso znana. Senatorje volijo državljani, ki so izpolnili 25. leto starosti.

Dosedanji komunistični poslanec Vidali bo, kot vidimo, kandidiral tako za poslansko zbornico kot za senat. Če bo izvoljen v obe zbornici, se bo po volitvah moral enemu mandatu odpovedati. Če se bo odločil za senat, bo njegovo mesto v poslanski zbornici od ostalih treh komunističnih kandidatov zasedel tisti, ki je za njim prejel največ preferenčnih glasov.

OBCNI ZBOR KMETIJSKE ZADRUGE

Dne 2. marca bo ob 9. uri v konferenčni dvorani v ulici Zonta 2, prvo sklicanje in 3. marca ob isti uri v isti dvorani v drugem sklicanju redni Občni zbor Kmetijske zadruga. Dnevni red je naslednji:

Poročilo Upravnega odbora, poročilo Nadzornega sveta, predložitev, diskusija in odobritev obračuna, zaključenega 31. decembra 1962, izvolitev Upravnega odbora po določbah statuta, razno.

Beneška Slovenija

TIPANA

Veliki snežni zameti so nekatere naše vasi popolnoma odrezali od sveta. V naši občini so bile v tem oziru najhuje prizadete Brezje, ki čepe precej visoko pod Zavlako. Več kot teden dni so živeli vaščani brez vsakršnega stika s sosedi. Zmanjkal je celo električni tok, da so ljudje trepetali v mrazu in ob leščerbah. Kaj se godi po svetu, jim pa sploh ni bilo znano, ker niso dobivali ves čas ne pošte ne časopisov. Noben poštni sel si ni upal gaziti tja gor. Nujne življenjske potrebe so donšale obhodnice orožnikov iz Tipane in finančarji na smučeh. Snega je na planem naneslo preko pol metra, v zametih pa kar na metre.

Proti koncu prejšnjega tedna so se pa vaščani sami krepko lotili kidati kupe snega, da vzpostavijo zvezo s svetom. Predrli so zamete do ceste, ki gre iz Platišč v Tipano. Pomagali so si tudi s snežnim plugom na traktor, da bi prišli do Prosnida.

Z mehaničnimi sredstvi skušajo odkidati tudi cesto v Učejo, ki je še zakopana v debele plasti snega. Če bo še v tretje nametalo kaj snega, se poskus ne bo obnesel. Bog ne daj več take zime, kot je bila letošnja.

HLODIČ

Prejšnji teden je pokrajinska uprava razpisala oddajo del za nove pokrajinske ceste po dolini Kozice. Prva gre od Škrutovega do Hlodiča, druga pa od Štoblanka do Krasa pri Dreki. Stroški so preračunani na 166 milijonov lir. Pri prvi ponudbi se ni priglasilo nobeno podjetje, ki bi hotelo prevzeti delo po dolini Kozice. Vzklicna ponudba se jim zdi prenizka. Zatorej se bojimo, da bo treba še kaj časa čakati, preden bomo mogli po teh cestah varno voziti. Kot slišimo, prevzemajo gradbena podjetja dela dosti raje po ravninskih cestah. Družba Italvia iz Tricesima je pri isti oddaji sprejela gradnjo ceste iz Ville Santine v Lanco, za naše se pa ne ogrejejo tako hitro.

ŠLENART

V vasi Utana pri Šlenartu so bile v soboto zvečer vse hiše v veliki nevarnosti. Nenadoma je začelo goreti pri sosedu Jo-

ŠTEVILO VOLIVCEV

Volilne komisije posameznih občin so te dni pregledale sezname volilnih upravičencev. V tržaški občini je v volilne sezname za poslansko zbornico vpisanih 210.703 volivcev, in sicer 115.870 žensk in 94.833 moških; volivk je torej 21.037 več kot volivcev.

Miljska občina ima 9.633 volivcev (4.692 moških in 4.941 žensk). V devinsko-nabrežinski občini je 4.418 volivcev (2.204 moški in 2.214 žensk); dolinska občina ima 3.841 volivcev (1.923 m. in 1.918 ž.); zgoniška občina 909 (444 m. in 465 ž.) in repentaborska občina 464 volivcev (254 m. in 210 ž.).

Nadaljnji pregled volilnih seznamov bo izvršen v začetku aprila, da se vanje vpišejo volivci, ki so ali bodo tik pred volitvami izpolnili 21. leto starosti.

VOLILNO OZRAČJE

Pust je za nami, začel je post in z njim tudi bolj ali manj napeto volivno ozračje. V 25. občinah goriške pokrajine bo stopilo k volivnim žaram 100.636 volivnih upravičencev. Žensk je skoraj 6.000 več kot moških volivcev.

Posamezne stranke so že začele sestavljati kandidatne liste. Krščanski demokrati so se odločili za dosedanja parlamentarca Martino in Vallaurija kot prva na volivnem seznamu. Čuje se, da niso mlajši strankini somišljeniki prav zadovoljni s to izbiri.

Precej sprememb je pri komunističnih kandidatih. Za parlament kandidira dosednji poslanec Franco; na drugem mestu je goriški občinski svetovavec Battello; na tretjem študent Jožef Jarc, potem Selli z Livade in drugi, ki pa po dosedanjem številu glasov nimajo dosti upanja na poslanski sedež.

- Hanalska dolina

žefu Kjačiču. Plameni so že zajeli vso hišo, ko so prihiteli gasivci iz vseh sosednih krajev. Močan veter je prenašal ogorke že na sosednje hiše. Gospodarji so začeli zgajati živino iz ogroženih hlevov na plano. Gasivci in domačini so se morali prav pošteno truditi, da so požar omejili in rešili vas pred ognjem. Zgorela pa je vsa Kjačičeva hiša. Škoda je precejšnja. Z nesrečo nim sosedom sočutvujejo vsi domačini.

RAJBELJ

V našem rudniku svinca in cinka se že več časa pojavljajo delavske stavke za izboljšanje plač in ureditev delovnega urnika v rovin in delavnicah. V ponedeljek so zopet napovedali stavko za 3 dni. Rudniška uprava ni namreč še dosedaj ugodila delavskim zahtevam. Duhovi so to pot precej razburjeni. V ponedeljek je prišlo celo do izgrediv v rudniških objektih. Delavci so zastražili vrata uradnih poslopij in so za branili vstop tudi uradnikom. Nastopiti so morali orožniki. Rudniško ravnateljstvo je obvestilo o delavskem nastopu videmskega prefekta, ki bo posredoval, da ne pride še do česa hujšega.

TRBIZ

Strah ima velike oči, pravi stari pregovor. Resnico je potrdil tudi dogodek, katerega smo doživeli prejšnji teden. Po klanecu, ki pelje s trga proti železniškemu podvozu, sta šla dva mladeniča, po videzu sodeč Nemca z onkraj meje. Na ovinku sta se ustavila, položila veliko škatlo v sneg in jo urno zagrebala. Nato sta se s hitrimi koraki odpravila v Spodnji Trbiž. Njunjo početje so opazili mimoidoči in so brž opozorili orožnike.

Sum, da gre za kaj izrednega, je zrastle, ker se zopet sliši o nemških dinamitardih. Oblast je zastražila kupček snega s tisto škatlo in orožniki so že v pol uri zgrabili oba mladeniča, ki sta se neverjetno začudila, kaj jima hočejo. Pripeljali so ju k škatli in eden izmed njih je naglo potegnil izpod snega zavoj, da so vsi okoli stoječi preplašeno odskočili. Odleglo pa jim je, ko je namišljeni terorist povlekel iz škatle, ne bombo ali peklenski stroj, marveč le par pošvedranih čevljev.

Italijanska socialistična stranka je postavila kot kandidata za senat Vittoria Semo. Kot kandidati Goriške za poslansko zbornico so prišli v poštev občinski svetovavec Zuliani, učitelj Cellie in goriški urednik Prim. dnevnika Ivo Marinčič, ki je že pokrajinski svetovavec.

Liberalna stranka je pa določila popolnoma nove osebe kot kandidate. Stari goriški liberalci niso preveč zadovoljni.

Socialni demokrati so tudi ostali pri prejšnjih imenih. Njih kandidati za poslance so: podtajnik Ceccherini, prof. Zucalli in Disette; za senat pa Cancussi.

Nekoliko zmede je nastalo v demokratijskih vrstah, ker se je pojavila še ena katoliška stranka: Politično gibanje italijanskih katolikov (MPDICI).

PUSTNA PRIREDITEV

V nedeljo popoldne so priredili v prostorih katoliškega doma zelo uspelo pustno zabavo za povabljenе. Pri polni dvorani se je odvijal pisan spored, sestavljen iz glasbenih in pevskih točk ter s šaljivimi prizori. Glavni del je slonel na števerjanski in doberdobski mladini. Dobro so se odrezali tudi mali tamburaši pod vodstvom Maksa Debenjaka.

Domiselni prireditelji so z nastopi združili tudi tekmovanje. Največ točk si je med poslušavci nabrala mehikanska popevka. V resnici pa je bila najbolje izvajana četrta točka, ki jo je zelo dobro podal godalni kvartet. Med odmori so pa pokazala števerjanska dekleta, česa so se naučila pri kuhinjskem tečaju. Reči moramo, da so se naučila prav okusnih reči za želodec in oči.

CERKVENI TATOVI

Zadnje čase obiskujejo zlasti furlanske cerkve »boljše vrste« tatovi. Ne vlamljajo v cerkvene pušči, pač kradejo sreorne svečnike, križe in podobne dragocenosti. Prav jim pridejo tudi starinski lesen kipi in umetnine, katere prodajajo za drag denar v tujino. Odbor za varstvo spomenikov je zato razposlal vsem cerkvenim oskrbnistvom okrožnico, naj dajo fotografirati vse umetnine in dragocenosti po cerkvah in naj jih z natančnim popisom pošljejo omenjenemu skrbnistvu, da se bodo tatvine lažje ugotovile.

Podobno priporočilo je razposlala tudi škofijska kurija.

RUPA

Naši vaščani so se dolgo časa pritoževali zaradi slabih cest skozi vasi. Bile so polne jam, v dežju blatne, v suši pa polne prahu. Zdelo se je že, da so vse naše prošnje glas vpijočega v puščavi.

V veliko veselje pa moramo povedati, da se je občina vendarle zganila in se je lotila potrebnih popravil. Upamo in tako tudi kaže, da bo naša vas imela dosti bolj privlačno podobo, ko bodo peljale v vas dobre ceste. Za zdaj so jih posuli z makamadiziranim gramozom; polagoma jih bo treba seveda asfaltirati, da bodo prenehale vse pritožbe in da bo tudi naša vas kazala sodobno lice.

Pri nas se zlasti poleti vedno bolj ustav-

Iz Goriške

ljajo nedeljski izletniki, zato je tudi že zaradi njih potrebno, da postane Rupa privlačna točka. Potrebno bi bilo zatorej, da bi tudi hišni gospodarji poskrbeli za čedno zunanost svojih hiš.

DRŽAVNI PRISPEVKI

Prejšnji teden so se goriški parlamentarci Martina in Vallaurio skupaj z zastopniki goriške občine sestali z ministrom za javna dela, da se dogovore za državne prispevke v prid novim šolskim poslopjem, napeljava novih vodovodov in razsvetljave. Ministrstvo je že obljubilo prispevek 173 milijonov lir za popravo treh šolskih poslopij v Gorici, 128 milijonov lir pa za šole v devetih furlanskih občinah. Minister Sullo je tudi že podpisal odlok za druga javna dela po različnih občinah v znesku 206 milijonov lir. V tej vsoti je upoštevanih tudi 19 milijonov in pol kot druga doklada za števerjanski vodovod. Upanje je tudi, da bo dobila državni prispevek ali pa dolgoročno posojilo tudi goriška občina za dokončno napeljavo novega vodovoda. Za to delo je potrebnih 380 milijonov lir.

TRŽIČ

Veliko pričakovanj in priprav je bilo za pustno maškarado, ki je že lani privabila dosti tujcev v mesto. Pred vojno so na veliko in veselo obhajali pusta v Gorici. Slovit je bil nekoč pustni korzo z alegoričnimi vozovi, obmetavanjem s konfeti in celo kovanci. Zadnja leta je pa prvenstvo v pustnih proslavah prešlo v Tržič.

Mestni turistični odbor je že dolgo časa prej pripravljaval vse potrebno za tako imenovano »cantado«. Povabil je za pustno povorko tudi vozove iz Krmina in iz Nemblizu Cedadu. Živahen vrvež je vladal na Glavnem trgu okoli pete ure popoldne, ko so podeljevali denarne nagrade najbolj duhovito okrašenim vozovom. Prvega dobitka pa niso prisodili nobenemu. Gledavci so izrekli splošno sodbo, da je bilo lansko pustovanje dosti bolj živahno in duhovito. Kaj hočemo, tudi pustne šale postajajo plehke.

MED PLANINCI

Slovensko planinsko društvo v Gorici, eno izmed najbolj delavnih društev, je imelo predzadnjo nedeljo svoj šestnajsti občni zbor. V četrtek pa se je sestavil novi odbor, kateremu ponovno predseduje trgovec Karlo Kumar. Odbor je že začrtal smernice bodočega delovanja.

Vabila na občni zbor so bila prav okusno in domiselno sestavljena. Na zadnji strani je namreč natiskan lep pozdrav Lepeni, katerega je zložil znani trgovec in planinski pesnik s Korna, ki se skriva pod duhtečim imenom »Ciklaminček«.

Pričenja se:

»Drve skozi razorana
skalnata korita
slapovi beli in
s svojim šumom
pojejo pesem gorá.«

Prav bi bilo, da bi odložil svojo skromnost in se oglasil tudi v javnosti, morda v »Planinskem vestniku«.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Iz slovenskega tiska

„Galeb“

Pri rokah imamo 4. letošnjo številko mladinskega mesečnika »Galeb«, ki že deveto leto izhaja v Trstu.

Ko smo takrat, skoro pred devetimi leti, pregledovali prvo številko »Galeba«, si nismo mislili, da bo učeal tako dolgo življenje. Vedeli smo, da stoji za njimi mnogo idealizma, dobre volje in ljubezni do naše mladine, vendar pa so nas izkušnje s tržaškim tiskom že izučile, da smo postali pesimisti. Vsaj tokrat smo se — hvala Bogu — zmotili. »Galeb« je vzdržal v svojem letenju in srečno prijal vse do šolskega leta 1962/63. In ne samo to: tudi razvil se je in postal lepši ter močnejši. Današnji »Galeb« je vsebinsko še mnogo bolj pester in prikupen, kakor je bil v začetku, in tudi še lepše in obilneje ilustriran. Nekateri ilustratorji so mu ostali zvesti ves ta čas, kot n. pr. Robert Ilavaty, Milko Bambič ali Leon Kopore, drugi pa so se mu pridružili pozneje in pomagali, da je postal še lepši, n. pr. Savo Sovre, Klavdij Palčič in še nekateri drugi.

Nemogoče nam je navajati vse prispevke letošnjih števk, ki bi po svoji kvaliteti in vzgojni vrednosti zaslužili omembo, zato naj navedemo samo nekatere iz 4. številke: »Kraške pripovedke« Pavleta Martinca, povest v slikah »Na valovih pragozde reke« Rada Kraglja z ilustracijami Sava Sovreta, članek o gradu Socerbu, ki ga je napisal Miro P., in reportažo o Nabrežini, ki se bo še nadaljevala in katere avtor je Vladimir Kodrič ter je lepo ilustrirana z zanimivimi izvirnimi fotografijami. Ima pa tudi etnografsko vrednost. Zadnji dve strani ovitka sta posvečeni ugankam. Pogrešamo pisma otrok.

Uredništvo zasluži vse priznanje za skrbno urejanje ter kultiviranost, ki jo kaže ta mesečnik naših malčkov v vsaki številki, tako da dela resen slovenski tisk na Tržaškem. »Galeb« zasluži, da ga dobi v roke vsak naš šolar. Iz njega se bo veliko naučil o svetu in predvsem ljubezni do lastne domovine.

„Katoliški misijoni“

Zanimiva, a mnogo premalo znana slovenska revija so »Katoliški misijoni«, ki izhajajo v Buenos Airesu. Vsaka številka obsega 32 strani. Revija predstavlja direktno nadaljevanje nekdanjih »Katoliških misijonov«, ki so izhajali v domovini, urejena pa je bolj moderno. Natisnjena je na lepem papirju in obilno ilustrirana.

Poroča seveda največ o delovanju slovenskih misijonarjev in misijonark v Afriki, Aziji in drugod. Sodeč po naslovih, ki so bili objavljeni v eni lanskimi števkami, je danes nad 50 slovenskih misijonarjev in misijonark raztresenih po Afriki, Aziji in Južni Ameriki. Slovenski misijonarji delujejo v naslednjih deželah: na Japonskem (6), na Formozi (4), v Hong Kongu (3), v Burmi (1), Siamu (2), Juž. Vietnamu (1), Indoneziji (1), Zah. Pakistanu (1), Indiji (17), v Južni Afriki (9), Gvineji (1), Tanganiki (1), Kongu (2), Juž. Madagaskarju (1), Juž. Rodeziji (1), Sev. Rodeziji (1), Čadu (1), v pokrajini Las Lomitas v Argentini (3). To gotovo še niso vsi. To so danes strokovnjaki, katere daje slovenski narod, da vzgajajo zaostale narode in jim pomagajo, zato je vredno vedeti, kje imamo te svoje idealne ljudi. Zaslužili bi, da bi jim pomagali vsi Slovenci in jim stali duhovno in materialno ob strani. S svojim delom in žrtvami pomagajo dvigati ugled slovenskega naroda v svetu, med ljudmi drugih ras.

»Katoliški misijoni« pripovedujejo o njihovih dogodivščinah, o njihovih uspehih in neuspehih, o žalosti in veselju. Bravci »Katoliških misijonov« pa veliko zvedo tudi o življenju in razmerah v tistih daljnih deželah, ki se nam zde še vedno tako zelo eksotične, četudi so nam postali njihovi problemi zadnja leta mnogo bližji. Tako so »Katoliški misijoni« zanimivo branje ne le v verskem, ampak tudi v etnološkem, etnografskem, zemljepisnem, socialnem in še v mnogih drugih pogledih. Za tiste, ki se želijo na revijo naročiti, navajamo naslov: »Katoliški misijoni« (Las misiones catolicas), Lou-

bet 4029, Remedios de Escalada, prov. Buenos Aires, Argentina. Navadna naročnina znaša letno 1.600 lir, podporna 3.200 in dosmrtna 20.000 lir.

„Literarne vaje“

Drug tiskani simbol vztrajnosti in življenjske sile naše mladine so »Literarne vaje«. Ta dijaški mesečnik pa je došel že do 14. leta, kar je pravi rekord za slovenski tisk na Tržaškem in dokaz, da so vzgojitelji, ki urejajo »Literarne vaje«, svojo nalogo zelo resno vzeli. Ta mesečnik vzgaja dijaško mladino v literarnem izražanju in tako najdemo v njem pač vsakovrstne sestavke, poleg domišlj in obetajocih tudi prav šibke. Morda bi bilo boljše, če bi bila izbira bolj stroga. »Literarne vaje« bi s tem nedvomno pridobile, vprašanje je le, če bi se znanprej tako dobro izpolnjevale svoj osnovni namen. Vendar smo mnenja, da bi se le splačalo poskusiti dvigniti mesečnik na višjo literarno raven. Da dosežanja oblika ne more biti najbolj dognana, dokazuje tudi dejstvo, da je v »Literarnih vajah« sodelovalo v teh štirinajstih letih že na stotine dijakov in dijakinj, vsakega v resnici pomembnega mladega literata pa nam vendarle niso izobrazile, čeprav so bili nekateri zares talentirani. Mislimo, da je treba iskati vzrok tega pičlega uspeha prav v tem, da so priobčevali »Literarne vaje« vse odkraja, namesto da bi izbirale najboljše in skušale vzgajati k vedno višji kvaliteti, zlasti tudi z literarnimi nasveti na ovitku ali v kaki notranji rubriki. Prepričani smo, da bi se ta dodatni trud urednikov obilno rentiral, ker bi nam prej ali slej zrastle »Literarnih vaje« kak dober mlad pisatelj ali pesnik. »Literarne vaje« bi morale podžigati v piščo mladini resne literarne težnje in ji dati priložnost, da se preizkusi v kvalitetnem tekmovalstvu. Ton pisanja bi bilo treba prečistiti, opustiti jalove imitacije detektivskih zgodb, pomešane s pubertetnim humorjem, ter navajati mladino, da bi se lotevala zahtevnejšega pisanja, kar pomeni, da naj bi skušala literarno obdelovati resnično življenje, resnične probleme, ki jih vidi okrog sebe.

»Literarnim vajah« želimo v tem smislu obilo uspeha.

KNJIGA O SLOVENSKIH KMEČKIH UPORIH

Državna založba Slovenija je izdala v zadnjem času zanimivo zgodovinsko delo »Kmečki upori na Slovenskem«, ki ga je napisal znani zgodovinar, prof. ljubljanske univerze Bogo Grafenauer. To je prvo temeljito in široko zasnovano delo o kmečkih uporih na Slovenskem, ki so tako značilni za slovensko zgodovino od 15. do 18. stoletja, zlasti pa za 16. stoletja, ko so zavzeli upori kmetov na

slovenskem ozemlju tak obseg in bili tako dobro organizirani ter tako nevarni kot nikjer drugje v Evropi. Vsega skupaj je bilo, kot navaja Grafenauer, nad 150 slovenskih kmečkih uporov, kar je za tako majhen narod nekaj izrednega in za današnji čas skoraj nepojmljivega, posebno če pomislimo, da so se morali slovenski kmetje istočasno bojevati tudi proti Turkom, pri čemer so bili pogosto navezani samo nase in niso imeli drugega utrjenega zavetja kot samo obzidane tabore okrog cerkva. Grafenauerjeva knjiga pomeni kljub temu, da je ponekod napisana tendenčno in da skuša vso zgodovino kmečkih uporov tolmačiti samo v smislu dialektičnega materializma, odličen prispevek k slovenskemu zgodovinopisju.

Pred nekaj leti je tudi neki ruski zgodovinar napisal knjigo o slovenskih kmečkih uporih, zaradi njihove evropske pomembnosti in zanimivosti.

Osemdesetletnica Martina Bubra

Znani judovski religiozni filozof Martin Buber je obhajal te dni v Jeruzalemu svojo osemdesetletnico. Martin Buber, ki je doma z Dunaja, je znan zlasti kot raziskovalec judovskega verskega mysticizma »hasidizma«. To je bila verska struja judovske religije, ki je cvetela zlasti v vzhodni Evropi in je ustvarila nekatere najlepše strani judovske verske filozofije in mistike, dokler ni nazivem okrutno uničil judovskega življenja v vzhodnoevropskih državah. Martin Buber spada med največje religiozne filozofe tega stoletja in med največje humanistične mislece sploh. Zdal predava na judovski univerzi v Jeruzalemu.

Velike zasluge ima za ustanovitev judovske narodne države Izrael, za katero se je desetletja trudil v svojih spisih, ker je videl, kot humanist in moralni filozof v njej edino možnost za moralno ozdravljenje, razvoj in mednarodni ugled judovskega naroda. V Martinu Bubru časti zato judovski narod enega svojih največjih mislecev modernega časa, velik ugled in spoštovanje pa uživa stari filozof tudi v krščanskem svetu in posebno v današnji Nemčiji.

„Apokalipsa“

Te dni so razkazali papežu knjigo, ki je izšla v enem samem izvodu. To je »Apokalipsa«, ki so jo pripravljali od leta 1958 do konca lanskega leta in prikazuje podobe iz Apokalipse, ki so jih naslikali razni slavni sodobni umetniki. Knjiga tehta skupaj 210 kilogramov in predstavlja edini izvod zaradi tega, ker so njene ilustracije originali. Pri njej je sodelovalo sedem slavnih pisateljev, med njimi Cocteau in Rostand, ter sedem prav tako slavnih slikarjev, med katerimi naj naštejemo samo imena Bulett, Dall, Foujita, Mathieu in Zadkine. Platnice so iz brona in okrašene z dragocnimi kamni. Naslovi vsakega poglavja pa so napisani s pozlačenimi črkami. V Franciji, kjer je bila knjiga izdelana, jo smatrajo za veliko umetnino, saj skupnega genialnega umetniškega ustvarjanja.

Razgovor s Kocbekovim prevajavcem

Zadnjič smo poročali o Tržačanu Alešu Lokarju, ki je v tržaški reviji »Umana« predstavil italijanskim bralcem Edvarda Kocbeka in prevedel tudi nekaj njegovih pesmi v italijanščino.

Te dni smo imeli priložnost, da smo se srečali z mladim prevajavcem in mu zadali nekaj vprašanj.

Kako ste prišli do tega, da ste predstavili Kocbeka Italijanom?

Kot slovenski intelektualci, ki živim v Trstu, sem opazil, da je slovenska literatura premalo poznana v svetu. Ko so izšle prve Kocbekove pesmi v »Naši sodobnosti«, sem začutil, da je on tisti, ki zasluži, da bi ga predstavili Italijanom, ne samo kot pesnika, ampak tudi kot moralno osebnost. Seveda sem že prej bral njegovi knjigi »Strah in pogum« in »Tovarišija«.

Cisto konkretno pa je bilo tako, da sem nekaj pesmi prevedel svoji ženi, ki je Italijanka, in ker sem videl, da gre, sem jih poslal reviji »Il Ponte«, in čez mesec dni sem res dobil prirediteljski odgovor ter so jih objavili.

Je težko prevajati Kocbeka?

Ne bi rekel. V italijanščini zelo dobro zveni. Druge slovenske pesnike je težje prevajati, ker so nekateri — kako bi dejal — bolj specifično slovenski v izrazu.

To pomeni, da je Kocbekova govorica bolj splošno evropska, bolj univerzalna?

Točno. Njegova govorica je bolj evropska. Njegova osebnost, njegov moralni lik, vse, kar je on napravil, ima evropski pomen, čeprav danes, ta hip, to še ni tako razvidno. Lahko pa se zgodi, da bo to v petdesetih letih očitno dejstvo.

Po kakšnem kriteriju ste izbrali njegove pesmi za prevod?

Dozdaj sem prevedel vse pesmi, ki so izšle v »Naši sodobnosti« in v »Perspektivah«. Prevedel sem tudi že eno njegovih novel, »Ogenj«, iz zbirke »Strah in pogum«. Za objavo prevodov pesmi sem izbral »Umana«, ker je to tržaška revija in ker bi rad, da bi Kocbekovo ime postalo bolj znano v Trstu; pa tudi zato, ker sem znan z gospo Gruber-Benco.

GOSPODARSTVO

Ne pozabimo senožeti!

V marsikaterem kmečkem gospodarstvu daje danes živinoreja glavne dohodke in tako bo najbrž še dolgo, če ne vedno, ker ljudje vedno bolj povprašujejo po mesu, mleku in mlečnih izdelkih. Živinoreji na kmetih pa nudi podlago domači pridelek krme in je dokupovanje otrobi in močnih krmil samo dopolnilo. Zato moramo skrbeti za naše senožeti in pašnike, da bodo dali čimveč in čimboljše krmo.

Za senožet in pašnik je važno tole: Kako sta senožet ali pašnik urejena, kaj na njih raste in kako sta oskrbovana. Senožet mora biti tako urejena, da se lahko uporablja kosilka, se pravi, da mora biti čimbolj izravnana. Tako na senožeti kot na pašniku ne sme biti grmov trnja, nepotrebnega kamena in podobnega.

Zelo važno je vprašanje, kaj naj na senožetih in pašnikih raste. Ko urejamo senožet, moramo prvo leto zemljišče preorati in posejati z mešanico dobrih krmskih rastlin — trav, detelj in primernih zelišč. V naslednjih letih je potrebno podsejati na tistih mestih, kjer je ruša redka. Le strnjena ruša dobrih krmnih rastlin lahko daje obilo tečne krme.

To pa še ni dovolj, če pašnik in senožet nista pravilno oskrbovana. Pravilno oskrbovanje obsega poleg že omenjenega podsejanja še gnojenje in čiščenje. Zavedati se namreč moramo, da s košnjo ali pašo odnašamo redilne snovi, katerih senožet in pašnik nikdar nimata v neomejenih oziroma neizčrpnih količinah, posebno ne v taki obliki, ki bi bila dostopna nežnim rastlinskim koreninam. Moderna kmetijska tehnika pravi, da je potrebno zemlji vrniti več redilnih snovi, kot smo jih odvzeli s pridelki, ker se jih vedno nekoliko izgubi, poleg tega pa je dobro, če ima zemlja v zalogi nekaj redilnih snovi, katere porabi, ko jih ni prejela dovolj. Zavedajmo se, da z vsakim stotom suhe detelje odvezamemo zemlji skoraj en kg fosforove kisline in znatno več kot 1 kg kalija. Ti dve snovi moramo zemlji povrniti vsaj v dotičnih količinah. Ne smemo zamenjavati fosforne

kisline s superfosfatom in kalija s kalijevo soljo! Vsak stot superfosfata ima danes 18 do 20 kg fosforove kisline in stot kalijeve soli vsebuje navadno okoli 40 kg kalija. Vse rastline, in tudi detelja, pa potrebujejo za uspešno rast tudi dušik. Pri suhi detelji smo dušik izpustili, ker deteljišča uspevajo, četudi jih ne gnojimo z dušikom. Tega namreč detelje dobivajo iz zraka, ker imajo na svojih korenincah posebne izrastke, ki črpajo iz zraka kisik in ga predelajo v oblike, ki so koreninam dostopne. A tega iz zraku načrpanega dušika je premalo, kot so pokazali tisočeri poskusi. Moderna kmetijska tehnika pravi, naj se gnoji z dušikom tudi deteljam, ki tako gnojenje obilno poplačajo. Senožeti in pašniki pa imajo le prav malo možnosti, da bi dobili kaj dušika iz zraka. Dobijo ga pač sorazmerno s količino detelje, ki je med drugimi rastlinami v ruši. Zato bomo senožeti in pašnike gnojili še bolj izdatno z dušikom kot deteljica.

Najbolj pametno je, če gnojimo pašnike in senožeti — pa tudi deteljišča — s popolnim sestavljenim umetnim gnojilom, to je takim, ki vsebuje dušik, fosforovo kislino in kalij ter po možnosti tudi drobne prvine (železo, cink, žveplo, magnezij itd.). Taka gnojila so med drugimi »PKN« in različno bogati »fosfoazoto potašico«. Na vrečah so označeni odstotki gnojilne moči in od teh odstotkov je odvisna količina, katero raztrosimo po senožetih in pašnikih. Od »PKN« raztrosimo najmanj 6 kg na 100 m². Preden trosimo umetna gnojila, moramo senožeti in pašnike očistiti in prevleči z ostro brano. Najbolje bo, da gnojimo za letos takoj v začetku marca, v splošnem pa že kakšen mesec prej.

LETALO PRENAŠA CVETICE

Vsak dan zapušča letališče Genova-Sestri letalo, ki prevaža cvetice v Düsseldorf. V začetku sezone je prenešal po 5 stotov dnevno, polagoma pa se je količina dvignila in dosegla v dneh pred božičem težo 5 ton ali 50 stotov. Največ je seveda nageljnov, predvsem iz San Rema.

VITAMINI V PREHRANI

Prof. Pierre Brun, ravnatelj »Urada za zdravo prehrano« v Parizu je na nekem sestanku kemičnih izvedencev dokazal, da so vitamini nujno potrebni za presnavljanje v človeškem telesu in da bi morali nekaterim hranilom dodati določene vitamine. Mnoga hranila izgubijo namreč tudi 50 odst. svojih vitaminov med zbiranjem, prekladanji in prevozom v hladilnikih in skladiščih posebno pod vplivom električne svetlobe. Se več. Človeška dejavnost in storilnost vedno bolj povzroča trudnost, katero pa lahko odpravimo ali preprečimo z doprinosom vitaminov. »Je torej potrebno, je zaključil prof. Brun, slediti naprednim državam in vitaminizirati določena živila, kot to že delajo ZDA, Kanada, Švedska in Svica«.

MLEKO PROTI VIRUSNEMU BOLENIJU

Mnogi znanstveniki upajo, da so našli v mleku odlično sredstvo proti raznim virusom. Svoje upanje naslanjajo na dejstvo, da so ozdravili z mlekom paradižnike, ki so oboleli za mozaikom, ki je virusna bolezen. Mleko so s posebno pripravo razmeglili (nebulizirali) po bolnih listih, ki so ozdraveli.

AFRISKA SVINJSKA KUGA NA ŠPANSKEM

Afriska svinjska kuga je virusna bolezen, torej je ne povzročajo bakterije ali bacili. Do sedaj ni znano še nobeno cepivo, ki bi jo zajezilo. So pa proti njej izdane stroge odločbe, ki so trenutno tudi uspešne. Bolezen poznajo namreč že več časa v Južni Afriki, v Tanganjiki, Rhodesiji, Angoli, Keniji, Kongu in Senegal, torej po vsej Afriki, v Evropi pa na Portugalskem in Španskem, a Pirenejev, ki delijo Francijo od Španije, bolezen še ni prekorčila. Potrebno je bilo prekiniti ves promet z živimi domačimi in divjimi prašiči in njih mesom v vsakem stanju, naj bo sveže, suho ali zmrznjeno. Enaki predpisi veljajo v notranjosti Španije in Portugalske.

OD MLEKA DO SIRA V 20 MINUTAH

Nizozemski poskusni zavod za mlekarstvo je izdelal posebno napravo, ki v 20 minutah spremeni mleko v sir. Za temelj tej napravi služi 20 let staro angleško odkritje, da se mleko sesiri v eni minuti, če se kultura bakterij (sirišče) primeša še hladnemu mleku.

Veleblagovnice

Skoraj po vseh državah na svetu se v zadnjih letih silno hitro širijo veleblagovnice, s katerimi so začeli v ZDA, a so bile znane v Italiji že pred zadnjo vojno (Stan-da, Upim, Rinascente, Borletti). Pri začetku so prodajale predvsem drobnarijo, pozneje pa so začele tudi z živili.

Medtem ko razdelijo v Italiji veleblagovnice komaj 1% vseh prodanih živil, znaša odstotek v Franciji 3, v Belgiji 4, v Angliji 20, na Holandskem 24, v Švici 25, v zap. Nemčiji 27, na Švedskem 43, v Kanadi 70 in v ZDA celo 84%. Veleblagovnice so v glavnem kapitalistična podjetja, ki delajo z zelo majhnim dobičkom, le v Švici je edina veleblagovnica »Migros« nastala na združni podlagi kot zveza zadrug. Letno proda za več kot eno milijardo frankov, en švicarski frank pa velja 143 lir.

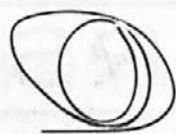
K D O bo nabral največ točk?

4. ugankarski natečaj, NOVEGA LISTA' z nagradami

- Brez ust govorim, nezastopnim molčim.
- Grela na lice, živa me koža, grejem narobe starega moža.
- Kako bi se voda v sito dejala, da bi skozi ne tekla?
- Ves dan piha, zdeha, nikdar se ne upeha.
- Koliko žebelj je treba za enega dobro podkovanega konja?
- Kože smo strojene, imamo pa šivane prste vse zvotljene.
- Kateri hočejo moja jabolka jest, ni treba nikoli jim mene otrest; le deblo poderi, pod mano poberi.
- Brez nog tečem, brez koles peljem, na tla ne stopim, vendar veliko težo daleč prenesem.
- Kdaj je najlepše dekle živelo?
- Imam človeka za očeta in mater, pa vendar nisem sin.
- Kdo ima tako ime, da ga noben izreči ne more kakor on sam.
- Kje zajec tako tiči, da ga nobeden spoditi ne more.
- Rad me ješ, brez noge, rajši pa, ko imam obe.
- Glavo ima, noge ima, nima pa repa, zvije se, zbode te kadar je kepa.
- Ljubi moj, poznaš ptico, ki nam sladi potico.
- Biba leže, bivol ni, tovor nese, osel ni; roge ima, kozel ni, kaj je neki, kej se ti zdi.
- Kaj je hitrejša kakor blisk.
- Kaj je pri jedi najbolj potrebno.
- Meso zgor, meso spod, sredi pa suh obod.
- Na postelji preležim, nikdar pa ne zaspi.

Vsaka uganka, pravilno rešena, ima eno točko!
(Dalje prihodnjic)

V vrtincu

22.

R. B.

Ibrahim je prikimal. »Včeraj smo se srečali pri Otmarju. Tam še niste bili?«

»Ne. Najprej sem hotela obiskati vas.«

Ibrahim se je začudil: »Čemu prav mene?«

»Ker k velikim ne upam. Policija nekaj sumi. Njeni vojljači so že tudi tukaj.«

Ibrahim je spustil kletvico. »Še to je manjkalo — prav zdaj, ko gredo posli bolj slabo. Če iščete kako zavetišče — pri meni, ste dobrodošli. Majhno sobo vam lahko odstopim. Hrano boste imeli tudi pri meni.«

»Zelo ste ljubezni,« je bila Divna skoro ganjena. »Toda saj veste, Ibrahim, ker je nevarno, hm... saj me razumete?«

»Nevarnost — pravite? Kaj prav zares?«

»Da! Zato vas tudi svarim, da se, če je le mogoče, ne sestajate z drugimi. Spravite vse blago iz hiše, če ga kaj skrivate. Ne smete niti telefonirati tovarišem, ker je bržkone tudi telefon kam priključen.«

»Veliki Alah!«

»Tako je, zdaj mi pa povejte, kje bi našla Komija. Moram z njim govoriti in ga posvariti.«

»Kje stanuje, ne vem. Slučajno sem pa slišal, da ima nocoj sestanek z neko damo v Tujskem klubu.«

»Že prav, bom pa kar tja šla.«

Divna je stopila zamišljena iz hiše. Premišljala je, ali ravna prav, če izda dobrodušnega Turčina, ki ji ponuja streho in hrano. Ibrahim ne slutiti, da stoji ona zdaj na »drugi strani«.

Potolazila je svojo vest, da ni ukrenila pravzaprav še ničesar dozdej proti njemu. Nasprotno, saj ga je celo posvarila. Izdala ga tudi ne bo. Niti Samu ne bo povedala njegova imena. Nazadnje je pa treba še

upoštevati, da ima Ibrahim le podrejeno mesto med trgovci z mamili. Med takim premišljevanjem je šla proti hotelu.

—0—

Prostori Tujskega kluba so bili popolnoma po evropsko urejeni. Samo velike perzijske preproge so spominjale na orientalsko razkošje. V elegantnem prostoru sta Samo in Divna naročila turško kavo. Pri sosednji mizi so sedeli trije Francozi, dva moška in neka gospa. Od naslednje mize so se slišale angleške besede. Vsi so se pogovarjali po tihem. Dva gospoda sta šahirala. Samo in Divna sta vedela, da sta uradnika turške policije.

Samo je mešal kavo. »Upajmo, da bo kmalu prišel. — Imena vašega zaupnika pa ne boste izdali.«

»Ne,« je Divna odločno zavrnila. »To bi bilo podlo, res ne, Samo. Sicer pa je le majhna riba med ščukami.«

Samo jo je debelo pogledal. Ali ga ni pravkar z imenom nagovorila? Kar prijetno mu je bilo.

»Dobro torej,« je pristal, »pa pustimo ta razgovor: Vi ste poštene tudi do malih lumpov. Sicer pa mi boste gotovo dali drugih napotkov.«

Zadovoljen smehljal mu je legel na lica. Imel je v rokah že skoro vso mrežo južnoevropske in azijske trgovine z mamili. Divna po na pa gotovo tudi še druga središča v Rimu in v Rabatu. Njegov pogled je dolgo počival na mladi in lepi prijateljici. Spraševal se je, ali jo še tako ljubi kot takrat. Leta niso šla brez sledov ne mimo nje ne mimo njega. V njenih očeh je odsevala globoka otožnost. Tudi drugače se je

spremenila. Zgubila je neprisiljeni in srebrni zvok smeha. Le tu pa tam se je otožno nasmehljala. Niti z besedico ni omenila prejšnjih časov. Bala se je buditi spomin na tiste lepe dni. Zdaj je žena drugega, čeprav je navaden zločinec.

Njuna pogleda sta se včasih srečala, toda ona je brž povesila oči. Le njena rdečica je izdajala, da njeno srce še bije zanj. Nenadoma je pogledala proti vratom. Na pragu se je pojavil Komi in je s pogledom iskal nekoga. Začuden je opazil Divno in je z naglimi koraki šel proti njuni mizi.

»Ali je mogoče, milostiva, — vi tukaj? Vaš soprog torej ne more biti daleč?« se je vljudno poklonil njej in Samu. Ta je vstal in pomežiknil šahistoma. »Gospod Skrinjar se nahaja na Dunaju,« je odgovoril namesto nje, »in sicer v policijskem varstvu.«

Komi je pobledele. Za hrbtom sta mu že stala tista dva uradnika.

»Ne razumem,« je jecljal, »ali so ga... toda, kaj ni imel več časa pobegniti?«

»Ne,« je trdo odgovoril Samo, »kakor ga tudi vi nimate več. Opozarjam vas, da bodite mirni! Vi ste aretirani in sledite tema dvema gospodoma.«

Komi je bil tako zaprepaščen, da sploh ni mislil na odpor, ko so ga odpeljali.

Divna se je vrnila v hotel, kjer je stanoval tudi Samo. On pa je šel na policijo, da bi bil prisoten pri prvem zaslišanju.

Komi je srepo pogledal Sama, ko ga je komisar s tolmačevo pomočjo spraševal po osebnih podatkih. Kdo je neki ta, je Komi mislil na Sama, ki me je ukazal aretirati v klubu? Kako da je sedel s Skrinjarjevo gospo, ki je vendar zaupnica vse prekupčevavske tolpe?

Zavedel se je šele, ko je komisar pripomnil: »Sokrivci ste mednarodne trgovine z mamili, poleg tega ste pa tudi temu gospodu, ki sedi poleg mene, stregli po življenju.«

(Dalje)

Dobrotnik človeštva - berač

Ta mesec smo obhajali stoletnico velike človekoljubne ustanove Mednarodnega rdečega križa, ki je že milijonom ljudi pomagal v nesrečah in je na tisoče in tisoče ranjencem po vseh bojiščih sveta rešil življenje. Danes ni več države, ki bi ne bila članica te svetovne organizacije bratske pomoči.

Isti dan smo obhajali tudi stoletnico rojstva njenega ustanovitelja Henrika Dunauta. Temu velikemu človekoljubu so prejšnjo nedeljo odkrili spomenik v rojstnem mestu Ženevi, ki je obenem sedež Mednarodnega rdečega križa.

Ta in oni se bo po pravici začudil, kako da so se šele zdaj po 100 letih spomnili moža, ki je toliko solza obrisal s človeških obrazov.

To pa je dolga in žalostna zgodba, ki bi jo po pravici smeli nasloviti »Nehvaležnost je plačilo sveta«. — Henri Dunaut se je rodil v premožni bankirski družini v Ženevi 8. maja 1828. leta. Že mlad je vodil posle banke »Crédit genevois«. Po starših nagnjen k dobremu, je mladi gospodarstvenik vsak večer po uradnih urah obiskoval revne družine v stari mestni četrti in jim je prinašal pomoči. Domači krog dobrotelnosti mu je pa bil preozek. Kmalu se mu je odprlo širše polje. Njegova velika

banka je imela denarne stike s francoskim cesarjem Napoleonom III. Po njegovem naročilu je mladi Dunaut obiskal severno Afriko, da bi proučil njen gospodarski položaj. V tistih nerodovitnih krajih je spoznal, kakšna revščina vlada med zapuščenim muslimanskim prebivavstvom. Cesarjev odposlanec je izdelal obširen načrt za namakanje puščavskih krajev, da bi iz njih postala žitnica. Napoleon je bil po prvih poročilih ves navdušen za Dunautov načrt. Poklical ga je v Pariz. Medtem se je pa vnela leta 1859 vojna med Francijo in Piemontom ter z Avstrijo na drugi strani. Dunaut je odpotoval za francosko armado in je prišel v glavni stan v Solferinu tik pred začetkom strahovite bitke. On se je znašel v njenem vrtincu. Dvanajst ur so grmeli topovi in so padali vojaki na obeh straneh.

Ob cestah okrog Solferina je ležalo 6.000 ranjencev. Zdravnikov in samaritancev je bilo premalo, da bi vsakemu pomagali. Mladi bankir je pustil svoje afriške načrte in je zbral po vseh vaseh otroke, da so do našali okrepčila in obveze za ranjene. Sam

je stregel nesrečnežem in je umirajočim pisal zadnja pisma domov. Dva tedna je vztrajal, dokler niso tudi njega vsega onemogla odpeljali z bojnega polja.

Misel na ranjene in kupe umirajočih ga ni več zapustila. Napisal je knjižico »Spomini na Solferino«, ki se je v mnogih jezikih razširila po vsem svetu. V njej je porival ves svet, naj se v bodočih vojnah ne štejejo ranjenci več za sovražnike, ampak za brate, in naj se ustanovi organizacija prostovoljcev za njihovo pomoč. Iz vseh držav so prihajala Dunautu priznanja in že 4 leta po tisti moriji je prvih 16 držav pristopilo k Dunautovemu »Rdečemu križu«. Po vsem svetu so govorili o »dobrotniku človeštva«.

Začne križev pot

Henrik Dunaut je imel takrat 36 let. Pri svojem človekoljubnem delu je zanemarljivo bančne posle in njegov denarni zavod je prišel na boben. Upniki so neusmiljeno terjali svoj denar. V avgustu leta 1868 je Dunaut zgubil vse svoje premoženje in je pri

(Konec na 9. strani)

ŠPORTNI PREGLED

NOGOMETNE REPREZENTANCE V LETU, KI JE ZA NAMI

Brazilijska brez konkurence

V letu 1962 so bile zaključene tekme za svetovno nogometno prvenstvo. Pokazale so, kot se je pričakovalo, da pripada brazilskemu nogometu prvo mesto. Poleg tega je brazilski ekipa Santos osvojila naslov klubskega medcelinskega prvaka. Brazilijska je v 12 tekmah dosegla 11 zmag in en neodločen izid, nikoli pa ni bila poražena. Premagala je Paragvaj (6:0 in 4:0), Wales (3:1 in 3:1), Portugalsko (2:1 in 1:0), Mehiko (2:0), Čile (4:2), Španijo (2:1), Anglijo (4:1) in Češkoslovaško (3:1). Izenačila je s Češkoslovaško (0:0). Brazilski reprezentanca je zabil 33 golov (skoraj tri gole v vsaki tekmi), prejela pa jih je 8.

Kot je znano, so bili v Čilu brazilski nogometaši še vedno najboljši, čeprav njihov nastop ni bil na višini prejšnjega svetovnega prvenstva. Braziliji je takrat koristila predvsem izkušnost igralcev, ki so že osvojili naslov svetovnega prvaka leta 1958. Lani je njihova reprezentanca igrala večino tekem z edinim ciljem, da se čim manj izpostavi raznim nevarnostim. Brazilski zmaga pa je bila kljub temu upravičena. Ker brazilskemu nogometu ne manjkajo mladi igralci, lahko računamo, da bo njegova premoč trajala še precej let.

Dandanes se nobena reprezentanca ne more meriti z brazilsko. Niti češkoslovaška ekipa, ki je druga na svetu. Čehi so res dosegli šest pomembnih zmag, hkrati pa so štirikrat klonili (enkrat so igrali neodločeno z Brazilijo 0:0). Češkoslovaška je premagala Urugvaj (3:1), Španijo (1:0), Madžarsko (1:0), Jugoslavijo (3:1), Poljsko (2:1) in Avstrijo (6:0), izgubila pa je z Brazilijo (1:3), Švedsko (1:3), Mehiko (1:3) in Vzhodno Nemčijo (1:2). Čehi so zabili 19 golov, prejeli pa 14. Drugo mesto na lestvici najboljših držav na svetu ima tudi Sovjetska zveza. Od enajstorcev Sovjetske zveze se je v Čilu pričakovalo veliko več, ker so bili ruski nogometaši evropski prvaki in tudi zaradi treh zmag na turneji v Južni Ameriki doseženih pred svetovnim prvenstvom. Sovjetski nogometaši so izpadli že v četrtfinalu, kot se je zgodilo že leta 1958. Nima smisla iskati vzrokov tega neuspeha, čeprav se govori, da je to posledica sistema preveč metodične igre. Sovjetska zveza je lani devetkrat igrala in sedemkrat zmagala, enkrat igrala neodločeno (Kolumbija 4:4) in enkrat bila poražena (Čile 1:2). Rusi so porazili Luksemburg (3:1), Švedsko (2:0), Urugvaj (5:0 in 2:1), Vzhodno Nemčijo (2:1), Jugoslavijo (2:0) in Maroko (3:1). Zabili so 24 golov, prejeli pa 10.

Četrto in peto mesto si delita Jugoslavija in Madžarska. Jugoslavija je v Čilu osvojila četrto mesto, kar predstavlja velik uspeh. Lani so Jugoslavi igrali dvanajst tekem. Sedem tekem so dobili, eno so zaigrali neodločeno (Vzhodna Nemčija 2:2) ter doživeli štiri poraze. »Plavi« so premagali vzhodne Nemce (3:1), zahodne Nemce (1:0), Urugvajce (3:1), Etiopijce (5:2), Madžare (1:0), Kolumbijce (5:0) in Belgijce (3:2). Izgubili so tekme proti Zahodni Nemčiji (2:3), Sovjetski zvezi (0:2), Češkoslovaški (1:3) in Čilu (0:1). Četrto mesto je vsekakor zaslužno, kar potrjujejo tudi izidi. Jugoslavija je v 12 tekmah zabila 26 golov, prejela pa jih je 17. Iz tega lahko sklepamo, da je obramba večkrat bila preveč šibka, napad pa je bil plodovit. Na isti ravni kot Jugoslavi so Madžari. Madžarsko reprezentanco je v Čilu izločila prav Češkoslovaška v četrtfinalu, toda nogometaši so presenetili strokovnjake, ker so prenočili svojo igro. Tudi Madžarska je lani zaigrala 12 tekem in odšla z igrišča kot zmagovalka kar osemkrat. Dvakrat je zaigrala neodločeno (Argentina 0:0 in Urugvaj 1:1) ter doživela le dva poraza (Češkoslovaška in Jugoslavija, obakrat 0:1). Madžari so premagali naslednje ekipe: Turčijo (2:1), Anglijo (2:1), Bolgarijo (6:1), Avstrijo (2:1 in 2:0), Poljsko (2:0), Wales (3:1) in Francijo (3:2). Bilanca je vsekakor uspešna. Madžarski napad je zabil 23 golov, obramba pa je prejela 10 golov.

Na šestem mestu najdemo Čile, ki je na svetovnem prvenstvu osvojil tretje mesto. A vsem je znano, da je Čile prišel do bronaste svetinje predvsem po zaslugi zelo ugodnega okolja, zaradi če-

sar bo ta reprezentanca v prihodnosti težko ohranila to slavo. Na lestvici, ki so jo sestavili najbolj ugledni listi vsega sveta (upoštevali so izide svetovnega prvenstva, število zmag in kvaliteto nasprotnikov), sledijo še Zahodna Nemčija, Anglija, Italija, Argentina, Švedska in Mehika. Razočarali sta letos Zahodna Nemčija in Anglija. Obe sta prišli samo do četrta finala svetovnega prvenstva. S popolnim polomom se je zaključil tako nastop Španije kot Italije (opomogla si je prav na koncu leta z dvema zmagama: Avstrija in Turčija). Razočarali so tudi Švedi, medtem ko so presenetili Mehikanci.

Od klubov je Santos FC ali kakor ga imenujejo »Pele Football Club« prevzel prvo mesto v zlati knjigi medcelinskega prvenstva ekip. Kot že prej Penarol (Urugvaj), je brazilski enajstoričnik premagala lisbonsko Benfiko, ki je nasledila v Evropi Real Madridu (Španija). Benfika je seveda najboljši evropski klub.

Da vlada za nogomet veliko zanimanje, dokazujejo tudi številne prijave za olimpijske igre v Tokiu. Za nogometni turnir se je vpisalo kar 69 držav. Ker bo na zaključnem tekmovanju v Tokiu nastopilo le 16 enajstoric, bo izvršni komite FIFA na sestanku v Kairu določil način kvalifikacije.

NAJBOLJŠI IGRAVCI NA SVETU

Zgoraj smo videli, katere so najboljše nogometne ekipe na svetu. Oglejmo si zdaj, kateri so najboljši nogometaši. Najboljše moštvo sveta bi bilo takole sestavljeno: Schroiff (Češkoslovaška); Djalma Santos (Brazilija) in Jusufi (Jugoslavija); Zito (Brazilija), Germano (Portugalska) in Masopust (Češkoslovaška); Garrincha (Brazilija), Pelé (Brazilija), Di Stefano (Španija), Eusebio (Portugalska) in Gento (Španija). Vsi se seveda ne strinjajo s to sestavo.

Evropski časnikarji so sestavili tudi lestvico najboljših igralcev Evrope. Prvo mesto je osvojil Čeh Masopust. Sledita napadavec Eusebio (Portugalska) in branilec Schnellinger (Nemčija). Časnikarji evropskih listov so sestavili tudi najboljše reprezentance celine. Ekipa bi bila tako sestavljena: Schroiff; Schnellinger, Jusufi; Solymesi, Germano, Masopust; Kopa, Jurion, Di Stefano (Seeler). Eusebio in Gento.

Lani so se poleg Čeha Schroiffa odlikovali še Gilmar (Brazilija), Costa Pereira (Portugalska) in Jašin (SZ). Od branilcev je treba omeniti še naslednje nogometaše: Wendling (Francija), Eyzaguirre (Čile), Novak (Češkoslovaška), Popluhar (Češkoslovaška), Maldini (Italija), Rojas (Čile), Cavem (Portugalska) in Netto (SZ). Od napadavcev pridejo v poštev: Kopa (Francija), Sekularac (Jugoslavija), Didi (Brazilija), Jurion (Belgija), Toro (Čile), Sivori (Italija), Metreveli (SZ), Avgusto

(Portugalska), Pospichal (Češkoslovaška), Puskas (Španija), Amarildo (Brazilija) in Ponedelnik (SZ). Sestnajstim časnikarjem so zastavili vprašanje: Kdo je bil lani najboljši nogometaš države in kdo je največje presenečenje sezone 1962. Evropski časnikarji so tako odgovorili: Jugoslavija: 1. Sekularac in Galić, 2. Zambata in B. Milutinović; Italija: 1. Rivera in 2. Rivera; Nemčija: 1. Schnellinger in 2. Szymaniak; Anglija: 1. Greaves in 2. Tambling; Avstrija: 1. Koller in 2. nihče; Belgija: 1. Jurion in 2. Puis; Bolgarija: 1. Iliev in 2. Asparukov; Francija: 1. Lerond in 2. Di Nallo; Madžarska: 1. Meszoly in 2. Benec; Portugalska: 1. Eusebio in 2. Eusebio; Švedska: 1. Johansson in 2. Eriksson; Češkoslovaška: 1. Masopust in Pluskal, 2. Lala; Sovjetska zveza: 1. Netto, 2. nihče.

Dobrotnik človeštva - berač

(Nadaljevanje z 8. strani)

šel na beraško palico. Ženevski meščani so se ga začeli izogibati, da je moral kot pravi prosjak pobegniti iz rojstnega mesta.

Peš je romal v Pariz kot — zlomljen mož. Zgubil je zaupanje v samega sebe. Dela ni dobil; včasih ni imel niti za krožnik tople juhe. »Na cesti moram pojesti grizljaj priberačenega kruha,« je zapisal o samem sebi. »Ko me zlomi trudnost, ni zame odprtega prenočišča razen na kolo-dvorski čakalnici.« Preponosen je pa bil, da bi se obrnil na kakega prijatelja iz prejšnjih dni. Šele po 20 letih beračenja so ga prijatelji spravili v neko švicarsko zavetišče. Ruski dvor je plačeval zanj stannarino.

Umrli bi bil popolnoma pozabljen, da ga ni nekega dne srečal časnikar Baumberger, ki je opisal žalostno usodo ustanovitelja »Rdečega križa« in dobrotnika človeštva. Svetovna vest se je zganila. Od vsepovsod so Dunautu ponujali pomoči. Leta 1901 je prejel Nobelovo mirovno nagrado.

Lahko bi bil slavjen in v miru preživel stara leta, a zlobni upniki njegove propadle banke so položili hipoteke na Nobelovo nagrado, če bi se mu izplačala v Švici. Ni je mogel uživati zaradi zlobe ljudi, katerim je vse dal. Zagrenjen in strt je umrl v ubožnici. V oporoki je zapustil polovico nagrade norveškemu, polovico pa švicarskemu Rdečemu križu. Dodal pa je še željo, naj ga pokopljejo tako, kot so ljudje ravnali z njim zadnjih štirideset let njegovega življenja. Ta želja se mu je izpolnila.

Danes pa živi Dunautov spomin v njegovih delih!

ŽENA IN DOM

UPORABA ROBČKOV

Robček nam je neobhodno potreben, posebno v zimskem času.

Vsakdo bi moral imeti pri sebi vsaj dva, ženske pa celo tri, ker so njihovi robci zelo majhni. Prvega rabimo, kadar smo same, drugega pa, skrbno spravljenega, uporabljamo v prisotnosti drugih oseb.

Brisanje nosa ni posebno elegantno delo, vendar nekatere osebe pri tem močno pretiravajo. Pri tem neprijetnem, a potrebnem delu, se pretirano skrivajo, upogibajo glavo skoro pod mizo ali pa se obračajo z vsem telesom, tako da so njihove kretnje zelo smešne in pretirane. Temu se lahko popolnoma izognemo. Prehlajena oseba, ki je primorana uporabljati robček v prisotnosti drugih oseb, se ne bo obnašala kot tat, ki hoče kaj skri-

ti, ampak bo samo nekoliko obrnila glavo in si bo na čim naravnejši način obrisala nos. Samo naravno obnašanje in čist robček, seveda, odzame ta dejanju, kar je v njem neprijetnega.

To velja seveda, kadar smo pri mizi. Če pa stojimo, se lahko nekoliko oddaljimo, vendar ni potrebno, da gremo na drugi konec sobe ali celo v kopalnico, kot to nekateri delajo, ker taka nepotrebna tekanja in bežanja dramatičirajo zadevo. Lep, čist in parfumiran robček oprošča te majhne potrebe.

Pripomniti pa moramo, da ženska ne sme pretiravati z lepoto robčkov; nekateri lepo štikani in prozorni robčki, z velikimi začetnicami so nedvomno zelo ljubki, a v primeru potrebe ne služijo skoro nič in ko so vsi zmečkani in zviti v kepo, so na žalost vse drugo kot »ljubki«.

»Ondina«

129. Tako je Mavgli dočkal svojo najbolj nevarno in najbolj junaško dogodivščino v džungli. Ko je nekoč v somraku v spremstvu svojih bratov nesel staremu Akelu polovico jelena, je tišino v džungli presekala čuden krik. To je bila zmes sovraštva in zmagoslavja, strahu in obupa in potuhnjenega zasmeha — znak nasilja in ubijanja.

128. Njegovo mesto na Skali je bilo nad vodnikovim, poleg njega pa je ležal Akela. Kadar je govoril, je krdelo molčalo in ga spoštljivo poslušalo. Z dobrimi nasveti je pomagal vodniku in krdelu do stare veljave. Noben tujec ni upal vdreti v džunglo, ki je pripadala Mavglijevemu narodu, kot so sedaj imenovali krdelo.

127. Pomrli so tudi drugi stari volkovi in doraščal je nov rod. Krdelo se je začelo znova zbirati in mesto vodnika si je priboril Fao, sin Sivega brata. Skala sveta je oživela. Na zборе je prihajal tudi Mavgli in nikoli ni zamudil sprejema mladičev v krdelo. Živo se je še spominjal tiste noči, ko so na Skali sveta sprejeli medse človeškega mladiča.

132. Bil je mršav in utrujen, iz njegovih bokov je curljala kri in desno nogo je imel pohabljeno. Brez sapa je obležal ob Mavglijevih nogah. »Dobro! Pod čigavim vodstvom?« je resno vprašal Fao. »Dobro!« je pristlec utrujeno odzval. »Von-tola sem.« Bil je torej samotni volk in ni pripadal nobenemu krdelu.

131. Akela je zavzel mesto zraven sedanjega vodnika. Vsi so napeto prisluškovali v noč. Tedaj je onkraj reke zaklical volk. Ni mogel biti iz njihovega krdela, saj niso nikogar pogrešali na Skali. Iz obupnega laježa so razbirali besede: »Dol! Dol! Dol!« Čez nekaj minut so zaslišali stopinje in tuj volk se je priplazil mednje.

130. V džungli so ta krik imenovali »fijele«. Pomenil je, da se oglašajo šakal, ki spremlja tigra pri lovu, lahko pa je pomenil tudi večje in hujše siva-ri. Zato so se vsi volkovi začeli hitro zbirati na Skali sveta. Mavgli je pritekel med zadnjimi. Skoraj vsi volkovi so bili zbrani, volkulje in mladiči pa so se poskrili po brlogih.

Za
naše
najmlajše

23

NOVA KJETA-AL-ZO
ANDZUK
RIŠE: MIKI
MUSTER